

Sygn. akt: I C 953/19

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2019 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (...) w G.

przeciwko I. D.

o zapłatę

- zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.409,41 zł (jeden tysiąc czterysta dziewięć złotych 41/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 29 marca 2019 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- zasądza od pozwanej rzecz powoda kwotę 355,24 zł (trzysta pięćdziesiąt pięć złotych 24/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu;
- nadaje wyrokowi w punktach 1. i 3. rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 953/19

UZASADNIENIE

(...) (...)w G. wniósł o zasądzenie od I. D. kwoty 4. (...), zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zaciągniętej przez pozwaną w dniu 26 stycznia 2017 r. w (...) S.A. w O.. Wierzytelność ta została scedowana na powoda. W pozwie zaznaczono, że na dochodzoną kwotę składają się:

- 2.461,06 zł pozostały do zapłaty kapitał pożyczki,
- 77,64 zł kwota odsetek umownych naliczonych przez pożyczkodawcę do dnia wypowiedzenia umowy,
- 19,50 zł skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie naliczone przez pożyczkodawcę od przeterminowanych rat kapitałowych w trakcie obowiązywania umowy pożyczki oraz naliczonych od dnia następnego po wypowiedzeniu umowy do dnia sporządzenia pozwu,

- 1.476,33 zł prowizja za udzielenie pożyczki oraz prowizja operacyjna naliczone zgodnie z umową.

Pozwana nie złożyła odpowiedzi na pozew ani wyjaśnień.

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 2).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 26 stycznia 2017 roku (...) S.A. w O. (pożyczkodawca) zawarła z I. D. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanej pożyczki w kwocie 3.500 zł na okres 48 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, która na dzień zawarcia umowy wynosiła 10 % rocznie, oraz że z tytułu przygotowania i udzielenia oraz obsługi pożyczki pożyczkobiorca zobowiązany będzie do uiszczenia na rzecz dającego pożyczkę następujących opłat: prowizji za udzielenie pożyczki w wysokości 875 zł i prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 2.625,12 zł. Kwoty te zostały rozdzielone proporcjonalnie do liczby rat pożyczki i miały być uiszczane częściowo przy każdej racie razem z odpowiednią częścią kapitału i odsetkami umownymi. Raty określono jako malejące od kwoty 177,47 zł do 146,88 zł. Termin płatności rat przypadał na 28 dzień każdego miesiąca kalendarzowego, począwszy od lutego 2017 r.

W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwana zapłaci odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (pkt 7 i 29 umowy).

W punkcie 35 umowy zastrzeżono, że pożyczkodawca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia m.in. w przypadku braku zapłaty w terminach płatności rat przez pożyczkobiorcę dwóch rat pożyczki w pełnej wysokości.

Dowody : umowa pożyczki - k. 16-22 akt

harmonogram spłaty rat – k. 24-26 akt

W dniu 16 lutego 2017 r. wierzyciel pierwotny dokonał przelewu przysługującej mu wierzytelności z tytułu zwrotu pożyczki na rzecz powoda, o czym zawiadomiono pozwaną pismem z dnia 23 marca 2017 r.

Dowód : zawiadomienie o cesji - k. 11 akt

Pozwana nie spłaciła rat pożyczki wymagalnych w listopadzie i grudniu 2018 r. (okoliczności niesporne).

Pismem z dnia 3 stycznia 2019 r. powód wezwał pozwaną do spłaty zaległych rat do 13 stycznia 2019 r. pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki. Pismem z dnia 28 stycznia 2019 roku powód wypowiedział pozwanej umowę pożyczki z okresem wypowiedzenia 30 dni liczonym od dnia 11 lutego 2019 r., wyznaczonego na ostateczną spłatę zadłużenia.

Dowody : ostateczne wezwanie do zapłaty – k. 12-13 akt

wypowiedzenie umowy pożyczki - k. 14-15 akt

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez powoda, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki

pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek **albo** prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu nie budziła wątpliwości kwestia ponoszenia odpowiedzialności przez pozwaną z tytułu niewywiązania się z umowy pożyczki z dnia 26 stycznia 2017 roku, jak i zasadność wypowiedzenia umowy, albowiem w dniu sporządzenia wypowiedzenia pozwana posiadała zaległości w spłacie kilku rat. Na pełną akceptację zasługiwało żądanie powoda dotyczące zwrotu kapitału udzielonej i niezwróconej pożyczki, podobnie jak żądanie zapłaty odsetek umownych za korzystanie przez pozwaną ze środków finansowych przez czas określony w umowie (art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Sąd nie zakwestionował prawa pożyczkodawcy do naliczenia prowizji z tytułu przygotowania i udzielenia pożyczki, albowiem takie opłaty są standardowo pobierane za wykonanie czynności związanych z udzieleniem pożyczki.

Sąd zakwestionował natomiast prawo pożyczkodawcy do naliczenia i pobrania wygórowanej prowizji operacyjnej z tytułu obsługi pożyczki w kwocie 2.625,12 zł. W umowie nie wyjaśniono, za jakie konkretnie czynności została naliczona ta wygórowana opłata. Zaznaczyć należy, że za rozpatrzenie wniosku o udzielenie pożyczki, przygotowanie umowy pożyczki i ocenę zdolności kredytowej pozwanej pożyczkodawca naliczył odrębną (niemałą) opłatę, a za udostępnienie pozwanej środków pieniężnych odsetki umowne w wysokości maksymalnej. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Nie można pobierać jednego i drugiego, gdyż wówczas pożyczkodawca otrzymałby dwa razy wynagrodzenie za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa innych pożyczkodawców o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żadanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17, I C 1595/17, I C 2706/18 i I C 437/19.

Kwestią obciążania przez pożyczkodawców pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostępnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też ostatnio Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach VIII Ca 563/17 i VIII Ca582/17, który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr (...)), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

Uwagi te mają w pełni odniesienie do opłaty w kwocie 2.625,12 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 26 stycznia 2017 r. prowizją operacyjną.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...) (...) w zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do opłaty w kwocie 2.625,12 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 26 stycznia 2019 r. prowizją operacyjną.

Ze względu na to, że prowizja w kwocie 2.625,12 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie podano w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia w całości (art. 58 § 1 k.c. i art. 359 § 1-2³ k.c.). W konsekwencji Sąd uznał roszczenie powoda za uzasadnione jedynie w wysokości 1.409,41 zł (kwota żądana w pozwie pomniejszona o kwotę nienależnej prowizji operacyjnej w wysokości 2.625,12 zł).

Odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone od kapitału pożyczki, skapitalizowanych odsetek w pozwie i należnej prowizji za udzielenie pożyczki zasądzono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c. oraz punktów 7 i 29 umowy pożyczki.

O kosztach procesu w punkcie 3. (trzecim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Powód wygrał sprawę w 34,93 % (1.409,41 zł/4.034,53 zł), ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 1.017 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 100 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa – 17 zł i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 900,00 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – tekst jednolity: Dz.U. z 2018 r., poz. 265). Finalnie należał się zatem powodowi od pozwanej zwrot kwoty 355,24 zł.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.